

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku N. Spółki z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o interpretację przepisów prawnych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 17 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
(...) z dnia 12 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz N. Spółki z o.o. w W. kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zawrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 stycznia 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 ze zm.), przez błędną jego wykładnię w postaci uznania przez Sąd Apelacyjny, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma obowiązek wydać pisemną interpretację w zakresie stanu przeszłego.

Skarżący w oparciu o art. 398⁹ § 1 pkt 2 i pkt 4 k.p.c. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując, że „istnieje potrzeba wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, tj. wskazanego wyżej przepisu art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, skarga jest oczywiście uzasadniona wobec skutków prawnych wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (w wykonaniu pkt I-go zaskarżonego wyroku) pisemnej interpretacji, co spowoduje pojawienie się w obrocie wadliwej decyzji, która może wywołać nieodwracalne skutki prawne”.

W odpowiedzi na skargę Odwołująca się N. Spółka z o.o. w W. wniosła o wydanie postanowienia o nieprzyjęciu jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę

kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, to rzeczą skarżącego jest wykazanie, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosząc się natomiast do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

W tym kontekście należy wskazać, że podnoszone przez skarżącego wątpliwości abstrahują od przyjętego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, zgodnie z którym określenie „zaistniałego stanu faktycznego” (art. 10 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej), zgodnie z jego gramatyczną wykładnią, powinno być rozumiane w ten sposób, że wnioski muszą dotyczyć stanu

faktycznego, który już się zdarzył, nie jest natomiast istotne, kiedy stan ten powstał. Istotne jest to, aby skutki jego zaistnienia nadal (również w dacie zgłoszenia wniosku o interpretację) wymagały dokonania interpretacji przepisów, które mają być stosowane w odniesieniu do tego stanu faktycznego. Rozważana interpretacja może dotyczyć także takiego stanu faktycznego, który zaistniał wprawdzie w przeszłości, ale nadal wywiera skutki prawne polegające na konieczności zastosowania określonych przepisów, których ma dotyczyć interpretacja, gdyż z ich zastosowania wynikać będzie obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne. W rezultacie zakresem art. 10 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej są objęte zarówno zdarzenia, które miały miejsce w przeszłości, jak i zdarzenia, które aktualnie trwają, a nawet te, które mają dopiero w przyszłości się pojawić. Jeżeli zatem wniosek dotyczy „zaistniałego stanu faktycznego” w przedstawionym rozumieniu, gdyż rodzi określone skutki w zakresie bieżącego obowiązku świadczenia przez przedsiębiorcę składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, to Zakład zobowiązany jest do dokonania stosownej interpretacji (por. wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., III UK 72/14, OSNP 2016 nr 8, poz. 108; postanowienie z dnia 5 grudnia 2013 r., III UK 179/13, LEX nr 1430465 oraz wyrok z dnia 12 marca 2015 r., II UK 136/14, LEX nr 1666019).

Jak można wywnioskować, nie tyle z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ale z uzasadnienia jej podstaw, skarżący kwestionuje to, że w niniejszej sprawie zaistniały (przeszły) stan faktyczny rodzi nadal skutki prawne wobec przedsiębiorcy w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, gdyż jego zdaniem chodziło o jednorazową wypłatę świadczeń na rzecz pracownika, a składki zostały opłacone przed złożeniem wniosku o interpretację. Tymczasem Sąd Najwyższy w przywołanym wyżej wyroku z dnia 12 marca 2015 r., II UK 136/14, wyjaśnił, że celem interpretacji z art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej ma być nie tylko ustalenie, obliczanie i opłacanie składek należnych, ale również unikanie nadpłaty składek i konieczności przeprowadzania dalszych czynności, o których stanowi, między innymi, art. 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 993 ze zm.). Brak jest przy tym

podstaw do negowania możliwości wyboru przez przedsiębiorcę pomiędzy wnioskiem o interpretację przepisów a wnioskiem o wydanie przez Zakład merytorycznej decyzji.

W konkluzji, nie istnieje potrzeba wykładni przepisu powołanego w podstawie kasacyjnej, ani też skarga nie jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie art. 10 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, gdyż skarżący w drodze interpretacji przepisów ma prawo uzyskać stanowisko organu rentowego, czy spoczywają na nim obowiązki wynikające z ustawy systemowej związane z ewentualną nadpłatą czy niedopłatą składek.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. w związku § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 – w pierwotnym brzmieniu).